

DOI: [10.32702/2307-2156-2021.3.31](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.3.31)

УДК 351:330.342.146

О. Г. Булуй,
к. е. н., доцент, доцент кафедри інноваційного підприємництва та інвестиційної діяльності,
Поліський національний університет
ORCID ID 0000-0003-3368-4835

В. П. Якобчук,
к. е. н., професор,
завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління
ORCID ID: 0000-0003-2147-7994

М. Ф. Плотнікова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри інноваційного підприємництва та інвестиційної діяльності,
Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0003-2852-3009

В. Г. Булуй,
магістр публічного управління та адміністрування, Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0001-8327-0409

ІННОВАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

O. Buluy
*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Innovative
Entrepreneurship and Investment Activities, Polissia National University, Zhytomyr*
V. Yakobchuk
*PhD in Economics, Professor, Head of the Department of Economic Theory, Intellectual Property
And Public Administration, Polissia National University, Zhytomyr*
M. Plotnikova
*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Innovative
Entrepreneurship and Investment Activities, Polissia National University, Zhytomyr*
V. Buluy
Master of Public Management and Administration, Polissia National University, Zhytomyr

INNOVATION AND INFORMATION TECHNOLOGIES OF MANAGEMENT SOCIO- ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE TERRITORIAL COMMUNITIES

В статті досліджено посилення ролі громад в управлінні соціальним та економічним розвитком локальних територій та зростання відповідальності за прийняті рішення в умовах реформування публічного управління. Визначено напрями трансформації системи управління розвитком громад. Представлено принципи нової моделі муніципального управління серед яких участі, прямого управління, збалансованості, взаємодоповнюваності, підприємливості, результативності. Встановлено, що за допомогою сучасних інформаційних технологій можна змінити підходи до надання адміністративних послуг громадянам та бізнесу, надавати такі послуги більш ефективно, впровадити механізми прямого управління громадою, створити експертне технічне середовище щодо ефективного

планування й управління соціально-економічним розвитком. Через недостатнє інформаційне забезпечення осіб, що приймають управлінські рішення, запропоновано розвивати та впроваджувати інформаційно-аналітичні системи. Останні покликані допомогти краще усвідомити економічні та соціальні процеси в громаді та вживати результативних заходів щодо зміцнення добробуту громадян та забезпечення соціального розвитку.

This article deals with the strengthening of the role of communities in the management of social and economic development of local areas and the growing responsibility for decisions made in the context of decentralization of public administration and self-government reform. The economic, social and ecological development of territorial communities is characterized. The directions of the transformation of the community development management system are determined. The principles of the new model of municipal management are presented, such as participation, direct management, sustainable development, complementarity, entrepreneurship, efficiency. The community awareness of responsibility for local development, for increasing employment, for business development, for filling local budgets, for ensuring social development has been proved.

The reform of decentralization and the formation of a new system of public management of socio-economic development through the prism of information and communication technologies are considered. Implementation of modern information technologies can change approaches to providing administrative services to residents and businesses, provide such services more efficiently, introduce mechanisms of direct community management, create an expert technical environment for effective planning and management of socio-economic development.

It is proposed to develop and implement information-analytical systems due to insufficient information support of persons making management decisions. An information environment built using multidimensional data models, business intelligence systems, object-oriented approaches can meet the information needs of any data, present data in any dimension and have access to data in any device. The main analytical capabilities of information technology are seen in online analytical processing, data mining and factor analysis, linear programming, methods of correlation, regression, cluster analysis, and more. Information and analytical systems are designed to help better understanding of the economic and social processes in the community and take effective measures to strengthen the welfare of citizens and ensure social development.

Ключові слова: інформація; інформаційна технологія; громада; соціально-економічний розвиток; публічне управління.

Keywords: information; information technology; community; socioeconomic development; public administration.

Постановка проблеми. В результаті впровадження територіально-адміністративної та бюджетної реформ утворені територіальні громади отримали додаткові повноваження. Разом з тим зросла відповідальність за прийняті рішення щодо забезпечення соціально-економічного розвитку відповідних територій. Планування ефективного використання бюджетних ресурсів, зміцнення економічного потенціалу, раціонального використання природних ресурсів, створення комфортних умов проживання населення, надання необхідних адміністративних послуг є неповним переліком завдань нових громад. В таких умовах інформаційні технології соціально-економічного розвитку покликані поліпшити інформаційне забезпечення усіх зацікавлених сторін, забезпечити відкритість управління, підвищити ступінь обґрунтованості прийнятих рішень, краще усвідомити цілі розвитку громади, визначити пріоритети діяльності, зрозуміти свої конкурентні переваги, оцінити сильні сторони.

Разом з впровадженням реформ та наближенні держави до людини, спрощення отримання послуг, забезпечення відкритості прийшло розуміння об'єктивної необхідності перетворення управлінської підсистеми на основі впровадження інтегрованого інформаційного середовища. Нині в державі запроваджено кілька ефективних сервісів, які орієнтовані на протидію корупції, забезпечення відкритості та громадського контролю. До таких сервісів відносяться: «Портал відкритих даних» [1], кабінет електронних сервісів [2], державні послуги онлайн «Сервіс Дія» [3]. Успішна реалізація перерахованих сервісів дозволяє Міністерству цифрової трансформації ставити більш амбітні плани щодо реалізації 94 проєктів в різних сферах діяльності, в тому числі в соціальному забезпеченні, місцевому самоврядуванні, містобудуванні, технічному регулюванні у будівництві, наданні медичних послуг, розвитку підприємництва, розвитку інфраструктури, електронній демократії, цифровій економіці та ін. [4].

Разом з тим, нові виклики не дозволяють покладатися на хаотичне управління соціально-економічним розвитком територіальних громад. Необхідним є чіткий та зрозумілий інструмент планування та регулювання життєвого простору громади. Важливого значення набуває впровадження інформаційних технологій у систему управління соціально-економічного розвитку.

Враховуючи те, що значна кількість проектів стосується економічного та соціального розвитку, необхідним є забезпечення інформаційної інтеграції та підтримки системного управління розвитком громад. Розробка та впровадження таких проектів повинна не тільки полегшити отримання необхідної інформації, а й суттєво змінити підходи до управління соціально-економічним розвитком та забезпечити ефективне управління усіма процесами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Становлення та розвиток системи публічного управління активно досліджується в сучасній економічній думці. Так С. А. Попов, Г. О. Панченко розглядали впровадження нововведень в систему публічного управління [5]. Питаннями формування нової парадигми публічного управління займалися Іжа М. М., Крупник А. С. [6], Петровський П. М. [7]. С. Г. Серьогіна [8], Кальниш Ю. Г., Лозинська Т. М., Тимцуник В. І. [9], І. З. Сторянська [10], та ін. На необхідності широко використовувати інформаційні технології для задоволення інформаційних потреб органів державної влади та створення відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення управління вказували Ліпінська А. В. [11], Ратушняк Т. В. [12].

Формування цілей статті. Дослідити можливості використання інформаційних технологій в системі публічного управління соціально-економічним розвитком територіальних громад.

Вклад основного матеріалу. Питання розвитку територіальних громад є важливим завданням, враховуючи їх визначальну роль в новій системі адміністративно-територіального устрою країни. Воно жваво обговорюється в широких колах суспільства, серед громадських діячів, політиків, державних службовців, дослідників та науковців. Незважаючи на певний прогрес реформ, цілісне й системне уявлення щодо розвитку усіх складових громади ще не сформовано.

Сутність терміну соціально-економічний розвиток зосереджено в останньому, що означає зміну, рух, вдосконалення, прогрес [13]. В роботах сучасних дослідників вказується, що розвиток є не простою зміною, а такою, що передбачає нову якість, що розвиток є реакцією системи на зміни в навколишньому середовищі, а також те, що такі зміни відбуваються безпосередньо в системі. Метою цих змін є майбутнє до якого прагнуть учасники [14]. Якщо зміни відображають кількісні ознаки, говорять про зростання, а якщо якісні, – то про структурні зрушення, набуття нових характеристик системою чи зміну змісту розвитку [15, с. 88].

Інші дві ознаки визначають напрями такого розвитку – економічний та соціальний. Варто зазначити, якщо економічний передбачає удосконалення системи у контексті створення доданої вартості, то соціальний визначає яким чином вона буде розподілятися. Проаналізуємо основні визначення терміну соціально-економічний розвиток в таблиці 1.

Таблиця 1.
Основні визначення терміну «соціально-економічний розвиток»

Автор	Визначення
Тимошенко Л. М., Сімахова А. О. [16, с. 70]	«...економічні відносини між суб'єктами економіки з приводу розбудови економічних підвалин забезпечення постійного переходу до якісно кращих характеристик життєвого рівня населення через задіяння переваг нових етапних інститутів, що сприяють формуванню синергетичної взаємодії чинників соціалізації та економізації.»
Пилипенко Г. М., Федорова Н. Є., Казмирєнк О. В. [17, с. 11]	Кількісні та якісні зміни в економіці, життєдіяльності людини, ступінь її свободи, стан соціального самопочуття та власної безпеки, цілісності особистості, рівня її індивідуалізації та політичної активності.
Грабовський О. І. [18, с. 94]	Соціально-економічний розвиток є процесом функціонування народного господарства який поєднує виробничий процес та торгівлю товарами та послугами з рівнем соціального забезпечення тобто рівня забезпечення окремого громадянина соціальними благами
Гриценко А. А. [19]	Соціально-економічний розвиток – це такий розвиток, який націлений на забезпечення соціальних гарантій, рівноваги та справедливості
Полуяктова О. В. [20]	Соціально-економічний розвиток характеризує спроможність суспільства освоювати досягнення науково-технічного прогресу, використання господарського потенціалу
Зарова Е. В., Хасаєв Г. Р. [21, с. 213]	«...процес безперервного економічного зростання території регіону, що відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх виробничих, інституційних, соціальних факторів, та забезпечує підвищення рівня і якості життя його населення»

В усіх визначеннях прослідковується думка, що основною метою соціально-економічного розвитку є поліпшення якості життя населення та розширення можливості здобуття освіти, покращення соціального захисту, збереження здоров'я, утвердження самобутності, збагачення культурного надбання. Разом з тим зазначається, що економічний розвиток генерує необхідні ресурси для людського розвитку в його численних

проявах. Соціально-економічний розвиток включає зростання доходів, продуктивності праці, обсягів виробництва, підвищення конкурентоспроможності, зміни інституційного середовища, свідомості, активності, соціальної захищеності, якості системи освіти, охорони здоров'я тощо. Незважаючи на першопричину економічного розвитку він не є самоціллю, а інструментом забезпечення соціального розвитку. Отримання доступу громадян до освіти, охорони здоров'я, дотримання принципів рівності та справедливості, забезпечення захисту знаходяться у прямій залежності від рівня економічного добробуту, рівня економічного потенціалу країни чи її регіонів (рис. 1).

Рис. 1. Структура соціально-економічного розвитку

Джерело: власні дослідження на основі [22; 23]

Отже, соціально-економічний розвиток охоплює процеси економічного зростання, тобто кількісного збільшення економічних благ та власне структурної перебудови системи тобто її якісну зміну. Економічне зростання може відбуватися за рахунок залучення більшої кількості ресурсів. Разом з тим якісні зміни у факторах виробництва, ускладнення елементів та зв'язків в системі, набуття системою нових якостей пов'язано саме з її якісними змінами тобто розвитком. Саме це дозволяє постійно орієнтуватися на задоволення потреб все більш високого рівня.

Управління соціально-економічним розвитком громади здійснюється з метою забезпечення соціального розвитку через економічне зростання, активізацію підприємницької діяльності, стимулювання інноваційної діяльності, застосування передових досягнень науки і техніки. Врешті система управління соціально-економічним розвитком покликана забезпечувати ефективний перерозподіл національного багатства, розвивати соціальну інфраструктуру, здійснювати надання адміністративних послуг, формувати пріоритетні напрями розвитку.

Зауважимо, що управління соціально-економічним розвитком територіальних громад трансформується в сторону все більшого залучення усіх сторін до процесу управління (громадян, громадських організацій, бізнесу, місцевих органів влади). Логічно постає питання особливостей управління розвитком територіальних громад в новій системі адміністративного управління. Нова модель системи муніципального управління характеризується своїми особливостями та базується на таких ключових положеннях:

- повноцінності управління, яке передбачає управління громадою, її жителями. Вони мають залучатися та бути готовими не лише самостійно приймати рішення щодо управління розвитком власної громадами, а головне нести відповідальність перед усією громадою та державою загалом за прийняті та впроваджені рішення [24, с. 26]. Це дозволяє підвищити соціальну активність громадян, змінити світогляд та власну роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку громад, посилити відповідальність, а отже змінити саму логіку прийняття рішень (рішення опрацьовуються та впроваджуються громадою і, очевидно, мають вищі мотиви бути краще реалізованими);

- сталості (збалансованості) розвитку, що передбачає формування політики соціально-економічного розвитку, яка орієнтована на довгострокові результати. Ключовими факторами успіху в такій системі вбачаються природно-ресурсний та виробничий потенціал, технології дружні до навколишнього середовища, місцеві традиції, соціальні умови;

- взаємодоповнюваності, яке передбачає взаємовигідну співпрацю усіх учасників територіальної громади (бізнес структур, урядових установ, науково-дослідних закладів, громадських організацій, громадян) на засадах взаємодопомоги та здорової конкуренції. В таких умовах змінюється роль бізнесу, влади, громадян, які в нових системах стають партнерами та спільно працюють над вирішенням важливих завдань і на цій основі забезпечують переваги усім учасникам. Бізнес стає соціально відповідальним, здійснюється перехід до

технологій виробництва дружніх до навколишнього середовища, забезпечується виробництво безпечної продукції, змінюється роль владних установ з адміністративної на консультативно-управлінську;

– підприємливості, який базується на ініціативності, творчості, креативності. Передбачається, що підприємницька модель державного управління орієнтована на запобігання проблем, конфліктів, а не на їх вирішення [25, с. 16]. Підприємницька концепція націлена на обмеження бюрократизму, на посилення креативності, творчості та відповідальності муніципального управління перед суспільством, перед мешканцями населених пунктів;

– результативності, що в нових умовах набуває вигляду оцінки результатів управлінських рішень, а не ефективності процесу управління. Змінюється і оцінка відповідальності, яка переходить від контролю з боку муніципальних структур до оцінки результатів роботи муніципалітетів за визначеними критеріями. Відповідно знижується управлінський контроль з одночасним удосконаленням звітності, моніторингу, обміну інформацією, аудиту, відповідальності.

Разом з тим, впровадження нової моделі управління потребує розбудови інформаційної та технологічної підсистеми. Розвиток громад, зміцнення їх організаційного потенціалу, довіри, підвищення освітнього рівня громадян передбачає посилення інформаційної взаємодії. Інформаційні технології позитивно впливають на розвиток людського потенціалу, спрощують можливості участі в управлінні громадою, змінюють механізми управління, покращують поінформованість учасників.

Нині інформаційні технології увійшли в усі сфери людського життя. Інформація є відображенням стану об'єктів, процесів, явищ суспільного буття, процесів економічної діяльності. Очевидно ефективне управління інформацією спроможне покращити стан управління усіма учасниками ринкового середовища, а отже забезпечити ефективне функціонування всього господарського комплексу.

Використання інформаційних технологій в управлінні змінює спосіб взаємодії влади, бізнесу, громадян та громадських організацій. Інформаційні технології сприяють координації діяльності усіх учасників. Спрощується можливість спільної діяльності над проектами економічного та соціального розвитку. Таким чином інформаційна технологія пов'язує громадян, ресурси, ідеї для створення нової цінності та забезпечення зростання добробуту громадян. Інформаційні технології дозволяють більш раціонально розподілити додану вартість між громадянами.

Структуризація процесів управління соціально-економічного розвитку територіальних громад свідчить, що більшість із них безпосередньо пов'язані з інформаційно-комунікаційними технологіями, а саме з операціями збирання, передачі, обробки інформації. Власне інформаційні технології забезпечують з однієї сторони фіксацію інформації про ринкове середовище та діяльність усіх його сторін, а у зворотному напрямі – забезпечують передачу управлінської інформації. Останній період характеризується трансформацією потоків інформації в інформаційній системі управління соціально-економічним розвитком. Все більше інформаційні технології перетворюють інформаційні системи підтримки управління розвитком територіальних громад на системи інтерактивної взаємодії, отримання адміністративних послуг, участь в реалізації проектів.

Автоматизовані інформаційні технології підвищують гнучкість управління та здатність органів управління реагувати на зміни в суспільстві й бізнес-середовищі. Інформаційні технології використовуються й для поширення інформації, а також для формування суспільної свідомості. Інформаційні технології реорганізують процес управління, забезпечуючи його вищу обґрунтованість. Також краще інформаційне забезпечення робить можливим точне планування, прогнозування і контроль господарської діяльності.

Роль інформаційних технологій полягає ще й в формуванні середовища їх використання. Необхідним є розробка інформаційних технологій, розбудова інфраструктури їх впровадження та використання, навчання користувачів роботи з інформаційними технологіями. Щоб забезпечити прогрес соціально-економічного розвитку необхідно переосмислити процеси взаємодії та зробити інформаційні технології більш інноваційними з активною участю усіх зацікавлених сторін. За нинішнього сценарію роль технологій стає все більш значущою для ефективного планування соціального та економічного розвитку. Управління соціально-економічним розвитком передбачає здійснення планування та реалізацію програм та стратегій. Розробка програм та планів потребує обробки великих масивів інформації, поглибленого дослідження напрямів соціально-економічного розвитку. Використання інформаційно-комунікативних технологій спроможне проводити управління на якісно іншому рівні. Окрім того інформаційні технології дозволяють залучати більшу кількість учасників, забезпечити вищу координацію їх дій, що позитивно впливає на якість прийнятих рішень. Сучасний вимір соціально-економічного розвитку через інформаційні технології представлений на рис. 2.

Рис. 2. Роль інформаційної технології в соціально-економічному розвитку

Джерело: власні дослідження

Для обміну інформацією широко використовуються й соціальні мережі. Нині муніципальні установи, високопосадовці, підприємства чи навіть окремі підрозділи організацій створюють спільноти для оперативного обміну інформацією, висвітлення власної діяльності, що робить їх більш відкритими, дозволяє оперативно отримувати інформацію про суспільні настрої. Разом з тим, впровадження різноманітних інформаційних технологій формує іншу проблему – необхідність фільтрування інформації. Для того щоб не пропустити важливу інформацію, потрібно постійно відслідковувати оновлення інформації на різних ресурсах, слідкувати за різними подіями.

Дійсно широке використання інформаційних технологій спроможне змінити підходи до управління – перейти від представницького до прямого управління. Проте дана система потребує вирішення кількох завдань: готовності брати участь окремих громадян в управлінні та нести відповідальність за прийняті рішення; мати необхідні вміння та головне бути компетентним у завданнях, що вирішуються.

Електронна демократія та прийняття управлінських рішень потребує не лише високої компетентності, а точніше полікомпетентності, оскільки соціальний та економічний розвиток охоплює кілька десятків різних сфер діяльності. Для того щоб прийняти виважене рішення громадянину доведеться оволодіти інформацією в даній предметній сфері. Очевидно опрацювання необхідної інформації потребує певних витрат часу. Враховуючи вищевикладене саме інформаційно-аналітична система має підвищувати рівень обізнаності громадян та надавати інформацію у зручному вигляді. А на муніципальну владу покладається завдання щодо підготовки інформаційного середовища. Ми притримуємося думки, що сьогодні оптимальним є формування технологій забезпечення діяльності муніципальної влади та прямої демократії щодо найбільш принципових питань та стратегічних напрямів розвитку територіальних громад. Це дозволить за найбільш принциповими питаннями соціально-економічного розвитку притримуватися інтересів усієї громади, а не окремої особи чи групи зацікавлених осіб. Такі системи сприятимуть акумулюванню фінансових ресурсів, ефективному їх розподілу, оптимізації транзакційних систем щодо обслуговування громадян та бізнес структур, виявлення нових потреб та запитів. Зрозуміло, що територіальні громади за умови створення ефективних технологічних інформаційних рішень управління соціально-економічним розвитком отримають конкурентні переваги над іншими територіями.

Нові реалії суспільно-економічного розвитку в Україні зумовлюють пошук шляхів покращення існуючих підходів управління соціальним та економічним розвитком адміністративно-територіальних утворень. Необхідність удосконалення існуючих моделей управління діяльністю територій посилюється рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та впливом глобалізації на усі сфери суспільного життя.

На жаль, для цілей управління необхідна соціально-економічна інформація про діяльність підприємницьких структур, розвиток галузей, територій, регіонів, країни в цілому залишається малодоступною. Інформація подається у формі, що агрегується відповідними галузевими організаціями та узагальнюється

службою статистики. Така інформація часто є малоприсадною для подальших глибинних досліджень. Вона лише фіксує стан розвитку відповідних утворень і не дозволяє завчасно досліджувати та виявляти проблеми.

Керівнику чи аналітику необхідна різна інформація для цілей управління. Він повинен мати інструменти для отримання будь-якої інформації у будь-яких вимірах, мати можливість групувати інформацію за різними ознаками, згортати та розгортати інформацію, подавати її в зручному для сприйняття вигляді, виявляти взаємозалежності в даних, ідентифікувати нові структури та моделі поведінки тощо. Необхідні інструменти і технології на базі систем бізнес аналітики (business intelligence systems).

Дослідження нових тенденцій, потреб, запитів здійснюється на основі отримання нової інформації, а не підготовленої на основі завдань попередніх періодів. Для обробки інформації застосовуються методи кореляційного та регресійного аналізу, оперативної обробки даних, інтелектуального аналізу даних, факторного аналізу, лінійної оптимізації тощо. Рішення набувають більшої обґрунтованості, точності, достовірності, а також враховують більше різних факторів, дають можливість прослідкувати системні взаємозалежності соціально-економічного розвитку. Стає зрозумілим, що резерви підвищення ефективності управління соціально-економічним розвитком територіальної громади криються у застосуванні усіх аналітичних методів.

Можна констатувати, що сучасний рівень використання інформаційних технологій в електронному урядуванні переважно відповідає інтерактивному та транзакційному етапам. Останній дозволяє отримувати послуги в електронному вигляді (відомості з державних реєстрів, реєстрів відкритих даних, земельного кадастру). Таким чином, важливим є прискорений перехід до трансформаційного етапу розвитку при якому відбудеться інтеграція усіх адміністративних послуг в межах єдиного інформаційного середовища, а також отримання необхідної аналітичної інформації про соціальний та економічний розвиток регіонів. Найвищим рівнем буде формування системи електронного урядування та можливість прямого управління державою.

Висновки. В статті проаналізовані задачі соціально-економічного розвитку територіальних громад, що полягають у наближенні адміністративних послуг до мешканців громади, створення безпечних та комфортних умов проживання, підтримки соціального розвитку, раціонального використання ресурсів тощо. Обґрунтовано залучення усіх зацікавлених сторін в управління соціально-економічним розвитком та визначено необхідний рівень відповідальності за прийняті управлінські рішення. Запропоновано управління соціально-економічним розвитком нових територіальних громад здійснювати на підставі нових знань, моделей, виявлених тенденцій, що підтримуються інформаційно-аналітичними та інтелектуальними системами.

Отже, на муніципальні структури покладаються функції експертів щодо планування, аналізу, організації та моніторингу соціально-економічного розвитку, підготовки аналітичних досліджень. Цього можна досягти за умови формування інформаційно-аналітичної мережі як сукупності інформаційних, програмно-технічних, технологічних, методичних, математичних, лінгвістичних, правових, організаційних компонентів, які і забезпечують оперативність, точність, достовірність, повноту даних та необхідний рівень якості управлінських рішень.

Список використаних джерел.

1. Єдиний державний веб-портал відкритих даних : веб-сайт. URL: <https://data.gov.ua/> (дата звернення : 16.02.2021).
2. Кабінет електронних сервісів: веб-сайт. URL: <https://kap.minjust.gov.ua/> (дата звернення : 16.02.2021).
3. Державні послуги онлайн: веб-сайт. URL : <https://diia.gov.ua/> (дата звернення : 16.02.2021).
4. Проекти цифрової трансформації. *Цифрова держава* : веб-сайт. URL: <https://plan2.diia.gov.ua/projectsc> (дата звернення : 18.02.2021).
5. Попов С. А., Панченко Г. О. Інноваційний розвиток системи органів публічної влади: стратегічний підхід : навч. посіб. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2018. 220 с. URL : <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/29.03.2019.pdf> (дата звернення : 18.02.2021).
6. Іжа М. М., Крупник А. С. Трансформація публічного управління в умовах соціально-політичної модернізації України. 2012. *Актуальні проблеми державного управління*. Вип. 4(52). С. 3–7.
7. Петровський П. М. Гуманітарна парадигма в системі державного управління : монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2008. 252 с.
8. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / І. І. Бодрова та ін. ; за ред. С. Г. Сербогіної ; 4-те вид., переробл. та допов. Харків : Право, 2017. 392 с.
9. Кальниш Ю. Г., Лозинська Т. М., Тимцуник В. І. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник. Полтава : РВВ ПДАА, 2015. 280 с.
10. Соціально-економічний розвиток територіальних громад Центральної України в умовах децентралізації : науково-аналітична доповідь / наук. ред. д. е. н., проф. Сторонянської І.З. Львів : ІРД НАНУ, 2019. 104 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
11. Ліпінська А. В. Інформаційно-комунікаційні технології в організації інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 10. URL : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/8.pdf (дата звернення: 05.02.2021).
12. Ратушняк Т. В. Використання хмарних технологій та соціальних мереж для проведення моніторингу зовнішньої оцінки ефективності роботи органів виконавчої влади. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 7. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=736> (дата звернення: 05.02.2021).

13. Новий тлумачний словник української мови : у 3 т. / уклад. В. Яременко, О. Сліпушко ; вид. 2–ге, випр. К. : Аконт, 2001. Т. 3. 862 с.
14. Мельник Л. Г. Теория самоорганизации экономических систем : монография. Сумы : Университетская книга, 2012. 439 с.
15. Назарова М. І. Стимули соціально-економічного розвитку регіону. *Економіка та держава*. 2011. № 11. С. 88–90.
16. Тимошенко Л. М., Сімахова А. О. Соціально-економічний розвиток і його кероване забезпечення в умовах інноваційної моделі суспільної динаміки. *Механізм регулювання економіки*. 2015. № 1. С. 68–78.
17. Пилипенко Г. М., Федорова Н. Є., Казимиренко О. В. Соціально-економічний розвиток суспільства через призму синергетичної парадигми. *Економічний вісник*. 2017. №2. С. 9–17.
18. Грабовський О. Теоретичні основи соціально-економічного розвитку в контексті європейської інтеграції. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 45. С. 94–100.
19. Реконструктивний тип економічного розвитку та основні напрями його реалізації в Україні : науковий проект / [Геєць В. М. та ін.] ; кер. А. Гриценко. Науковий проект ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» 2016. URL : http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2017/01/PTEP_2016_Сайт.pdf (дата звернення : 22.02.2021).
20. Полуяктова О. В. Прискорення соціально-економічного розвитку суспільства : економіко-політичні аспекти. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 16. С. 16–19.
21. Зарова Е. В., Хасаєв Г. Р. Эконометрическое моделирование и прогнозирование развития региона в краткосрочном периоде : монография. М.: Экономика, 2004. 149 с.
22. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад : навч. посіб. для посад. осіб місц. самовр. / Асоціація міст України. К. : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
23. Разумова Г. В. Комплементарний підхід до вивчення розвитку національної економіки. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. № 3(57). С. 4–9.
24. Клименко А. А. Роль місцевого самоврядування у сталому розвитку сільських територій. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. № 1 (33). 2016. С. 26–30.
25. Державний менеджмент в контексті реалізації адміністративної реформи / Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. Івано-Франківськ : Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. 2012. 200 с.

References.

1. Yedynyj derzhavnyj veb-portal vidkrytykh danykh (2021), available at: <https://data.gov.ua/> (Accessed 16 February 2021).
2. Kabinet elektronnykh servisiv (2021), available at: <https://kap.minjust.gov.ua/> (Accessed 16 February 2021).
3. Derzhavni posluhy onlajn (2021), available at: <https://diia.gov.ua/> (Accessed 16 February 2021).
4. Derzhavni posluhy onlajn (2021), “Proekty tsyfrovoi transformatsii”, available at: <https://plan2.diia.gov.ua/projectsc> (Accessed 18 February 2021).
5. Popov, S. A. and Panchenko, H. O. (2018), *Innovatsijnyj rozvytok systemy orhaniv publichnoi vlady: stratehichnyj pidkhid* [Innovative development of the system of public power: a strategic approach], ORIDU NADU, Odesa, Ukraine.
6. Izha, M. M. and Krupnyk, A. S. (2012), “Transformation of public administration in the conditions of social and political modernization of Ukraine”, *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia*, vol. 4(52), pp 3–7.
7. Petrovskiy, P. M. (2008), *Humanitarna paradyhma v systemi derzhavnoho upravlinnia* [Humanitarian paradigm in the system of public administration], LRIDU NADU, L'viv, Ukraine.
8. Bodrova, I. I., Boldyriev, S. V., Velychko, V. O., Kulakova, A. I., Ser'ohina S. H. and other (2018), *Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovriadvannia v Ukraini*, [State building and local self-government in Ukraine], 4th ed., Pravo, Kharkiv, Ukraine.
9. Kal'nysh, Yu. H., Lozyn'ska, T. M. and Tymtsunyk V. I. (2015), *Publichne upravlinnia ta administruvannia* [Public management and administration], RVV PDAA, Poltava, Ukraine.
10. Storoniants'ka, I. Z. (2019), *Sotsial'no-ekonomichnyj rozvytok terytorial'nykh hromad Tsentral'noi Ukrainy v umovakh detsentralizatsii* [Socio-economic development of territorial communities of Central Ukraine in the conditions of decentralization], IRD NANU, L'viv, Ukraine.
11. Lipins'ka, A. V. (2015), “Information and communication technologies in the organization of information and analytical support public administration”, *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, [Online], vol. 10, available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/8.pdf (Accessed 5 February 2021).
12. Ratushniak, T. V. (2014), “Use of the cloud technologies and social networks for realization of monitoring of external estimation of work efficiency of the executive bodies”, *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, [Online], vol. 7, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=736> (Accessed 5 February 2021).
13. Yaremenko, V. and Slipushko O. (2001), *Novyj tлумachnyj slovnyk ukrains'koi movy*, [New explanatory dictionary of the Ukrainian language], 2nd ed, Akonit, Kyiv, Ukraine.
14. Mel'nyk, L. H. (2012), *Teoriya samoorganizatsiy ekonomicheskikh system*, [Theory of self-organization of economic systems], Unyversytetskaia knyha, Sumy, Ukraine.

15. Nazarova, M. I. (2011), "Incentives for socio-economic development of the region", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 11, pp. 88–90.
16. Tymoshenko, L. M. and Simakhova, A. O. (2015), "Socio-economic development and its managed provision in the conditions of innovative model of social dynamics", *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, vol. 1, pp. 68–78.
17. Pylypenko, H. M., Fedorova, N. Ye. and Kazymyrenk, O. V. (2017), "Socio-economic development of society through the prism of the synergetic paradigm", *Ekonomichnyj visnyk*, vol. 2, pp. 9–17.
18. Hrabovs'kyj, O. (2015), "Theoretical foundations of socio-economic development in the context of European integration", *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*, vol. 45, pp. 94–100.
19. Institute of the Economy and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine (2021), "Reconstructive type of economic development and the main directions of its implementation in Ukraine", available at: http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2017/01/PTEP_2016_Сайт.pdf (Accessed 22 February 2021).
20. Poluiaktova, O. V. (2017), "Acceleration of socio-economic development of society: economic and political aspects", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 16, pp. 16–19.
21. Zarova, E. V. and Khasaev, H. R. (2004), *Ekonometrycheskoe modelyrovanye y prohnozyrovanye razvytyia rehyona v kratkosrochnom peryode* [Econometric modeling and forecasting of the development of the region in the short term], Ekonomyka, Moskva, Russia.
22. Vasyl'chenko, H., Parasiuk I. and Yeremenko N. (2015), *Planuvannia rozvytku terytorial'nykh hromad* [Planning the development of territorial communities], TOV «PIDPRYYeMSTVO «VI EN EJ», Kyiv, Ukraine.
23. Razumova, H. V. (2019), "A complementary approach to the study of the development of national economy", *Ekonomichnyj visnyk Donbasu*, vol. 3(57), pp. 4–9.
24. Klymenko, A. A. (2016), "The role of local self-government in the sustainable development of rural areas", *Visnyk Berdians'koho universytetu menedzhmentu i biznesu*, vol. 2016, pp. 26–30.
25. Ivano-Frankivs'kyj tsentr nauky, innovatsij ta informatyzatsii (2012), *Derzhavnyj menedzhment v konteksti realizatsii administratyvnoi reformy* [Public management in the context of administrative reform], Ivano-Frankivs'kyj tsentr nauky, innovatsij ta informatyzatsii, Ivano-Frankivs'k, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2021 р.